Цана нумэру 50 кап.

БЕЛАРУСКАЯ ДУМКА

ВЫХОДЗІЦЬ ТРОЙЧЫ У ТЫДЗЕНЬ.

Рэдакцыя і Адміністрацыя — Вострa-Брамская, № 9 — адчынена што дня, апрача сьвята, 8—12 і 3—5.

Год I. Пятніца, 13 чэрвеня 1919 г. № 21.

Беларускі Зьезд.

Толькі што закончыўся Беларускі Зьезд Віленшчыны і Горадзеншчыны, пакінуўшы па сабе шмат вельмі важных пастаноў, каторыя будуць мець сваё гістарычнае значэньне.

Як і трэба было спадзявацца, Зьезд з асобнай сілай падчыркнуў права беларускага народу на адбудову сваей незалежнай і непадзельнай дзяржавы. Гэта пастанова мае вялізарнае значэньне асабліва таму, што яна разьбівае ў шчэнт ідэю Бела-Польшчы, якую хацелі будаваць у Заходняй Беларусі некаторыя польскія палітыкі з правага боку.

Цяпер ім трэба будзе зусім пакінуць гэтыя брэдні аб тым, што Беларусь дзеліцца на дзьве паловы: заходнюю і ўсходнюю, што у заходняй жывуць людзі, бліжэй усяго стаячыя да Польшчы, а ў усходняй людзі, бліжэй стаячыя до Расеі. Беларусі, па гэтай тэорыі, няма, а ёсьць тэрыторыя і нейкія людзі, каторых трэба падзяліць паміж Польшчай і Расеяй.

Зьезд Горадзеншчыны і Віленшчыны паказаў, што ніякай Бела-Польшчы няма і не магло быць, што Бела Польшча — выдумка.

Беларусы Віленшчыны і Горадзеншчыны так сама, як летась беларусы усходнія, абвесьцілі незалежную і непадзельную Беларусь.

Вельмі важная пастанова прынята і аб адносінах да Літвы, с катораю Беларусь хацела-б адбудаваць супольную Беларуска-Літоўскую дзяржаву.

Беларуска-Літоўскі саюз прыносіць карысьць абодвым народам, умацовываючы абодва народы з боку палітычнага, эканамічнага і інш.

Гісторыя так сама за абнову братніх адносін і саюзаў паміж беларусамі і ліцьвінамі, жыўшымі калісь ў адным гаспадарстве. З Латвіяй Беларусь так сама хацела б заключыць саюз эканамічны і палітычны.

Што датычыць да Польшчы, дык з ёю Беларусь хацела-б мець самыя добрыя адносіны. Зьезд высказаў надзею, што польская дэмакрацыя, якая вядзе барадзьбу з польскімі імпэрыялістамі і анэксыяністамі, заложыць фундамэнт для прыязных адносін паміж абодвых народаў. Беларусы, да той пары, пакуль ім не перастане гразіць небасьпечнасьць польскага імпэрыялізму, устрымаліся ад салодкіх слоў, каб потым не пашкадаваць. Зьезд высказаў катэгарычны пратэст проціў развязаньня беларускага дзяржаўнага пытаньня ў варунках Колчака.

Лук—аш.

Адкрыцьце Беларускага Зьезду.

Фармаваньне Беларускага войска.

У 12 гадзін 9 чэрвеня у залі Беларускай Гімназіі Арганізацыйны Камітэт Зьезду абвешчае Беларускі Зьезд Віленшчыны і Горадзеншчыны адчыненым. Гр. Я. Станкевіч ад іменьня Арганізацыйнага Камітэту вітае зьезд і выказывае надзею, што у гэты гістарычны мамэнт, калі на Беларусь звернена увага усяго сьвету, калі развязываецца справа Беларускага Гаспадарства (Гасударства) прадстаўнікі Віленшчыны і Горадзеншчыны запраўды выкажуць волю Беларускаго Народу, каторы іх сюды паслаў.

Далей аднагалосна выбіраецца Прэзыдыум зьезду. Старшыней зьезду выбраны П. Алексюк, таварышамі старшыні М. Кахановіч і К. Душэўскі. Сэкрэтарамі Я. Мурашка і Я. Чарапук.

Старшыня Зьезду П. Алексюк вітае Зьезд, як адчынены у старой нашай сталіцы Вільні. У даўгой гарачай прагрмнай прадмове пры наэлектрызыванай залі Старшыня успамінае, што калісь беларусы былі народам з высокаю культураю, яны кіравалі Вялікім Князьствам Літоўскім. Беларускі Народ сотні гадоў быў культурным, дужым і незалежным дзяржаўным народам. Потым з прычыны таго, што блага пакіравалася для нас гісторыя, Беларускі Народ занепаў і заснуў, хоць беларуская ідэя ніколі не замірала. І сталі усе здзекавацца над беларусамі, уціскаць іх, бо беларусы спалі і не маглі бараніцца. Але нацыянальнае пачуцьцё і зразуменьне сваіх па трэб жыло у шырокіх беларускіх массах. З іскры узьняўся вялікі пажар беларускага адраджэньня. Беларускі рух, каторы з пачаткуб здавалася, насіў толькі культурны характар, з настаньнем палітычнай свабоды у Расеі, шырока выбухнуў, як вялікая палітычная і дзяржаўная сіла. Абхапіў ён усю Беларусь: і Магілеўшчыну і Віцебшчыну і Меншчыну і інш. І ўсю ды Беларусы дамагаліся аднаго: незалежнасьці і непадзельнасьці Беларусі, аб чым асабліва голасна заявілі усяму сьвету вуснамі Рады Беларускай Народнай Рэспублікі. Гэтае дамаганне Беларускага Народу свае незалежнасьці і непадзельнасьці выказана ярка, як на заходзе Беларусі у Віленшчыне, Горадзеншчыне, што былі пад нямецкай акупацыей, так і на усходзе Беларусі, што была пад панаваннем маскоўскім. Цяпер нашая дарога ясная і простая: гэта — незалежнасьць і непадзельнасьць Беларусі, і хто з нашых суседзяў прызнае нашае на гэто права, той наш прыяцель, хто непрызнае — той непрыяцель.

Далей прамоўца пераходзіць да адносін з нашымі суседзямі. Перш наперш з літвінамі. З Літоўскім Народам нас лучыць слаўная гістарычная мінуўшчына, з Літвой злучае нас агульнае гаспадарскае і прамысловае жыцьцё і толькі будучы разам з Літвою, мы будзем мець доступ да Балтыцкага мора. Дзеля гэтага думка аб конфэдэрацыі Беларусі з Літвой праводзілася з самаго пачатку беларускаго руху усімі беларускімі соцыялістычнымі і несоцыялістычнымі партыямі. Думка гэтая, каторая была заўсёды беларускім ідэалам, цяпер асабліва пашырана паміж беларусамі. Дзеля гэтага мы асабліва вітаем адозву Пілсудскага да грамадзян бышага Вялікага Князьства Літоўскага, значыцца перш наперш да беларусаў і літвіноў, каторыя складаюць мясцовае насяленьне гэтае зямлі.

Есьць яшчэ наш другі сусед—Польшча. З палякамі мы бываем асцярожны, чаму віннны тыя непаразуменьні і абмылковыя паступкі іх, што былі ў мінуўшчыне, ды ёсьць і цяпер, але мы пэўны, што польскі народ пойдзе за сваім правадыром Пілсудскім і прызнае справедлівыя дамаганні беларускага народу на яго незалежнасьць і непадзельнасьць, а гэта паможа устанавіць самыя добрыя суседзкія адносіны з польскім народам. Тое, якія у нас будуць адносіны да Польшчы, шмат залежыць ад палітыкі Польскай акупацыйнай ўлады і ад мясцовых палякоў. Мы верым харошай адозве Пілсудскага, мы верым, што ён яе хоча праводзіць у жыццё; але мы чакаем дзела у польскай палітыцы у нас.

З братнім Украінскім Народам у нас найлепшыя адносіны.

Што датычыцца да нашага усходняга суседа — Маскоўшчыны, то беларусы ніякае непрыязні да Маскоўшчыны не маюць, але яны памятуюць тое, што ня толькі рэакцыйная Расея, але лібэральная, дэмократычная Расея, навет і соцыялістырэвалюцыанэры і соцыялісты-дэмократы выступалі заўсёды проці беларускай нацыянальнай думкі. Урад Львова так сама блага адносіўся да беларусаў, як і урад Керэнскага, як і урад бальшавіцкі. Вялікадзяржаўная думка, недаверые і змаганне з нерасейскімі нацыональнасьцямі праходзіць яскравай ніткай праз усю расейскую палітыку ад часоў Пётры да Леніна. А гэта прымушае тых, што любяць бацькаўшчыну памятаць, якая вялікая грозьба стаіць прад намі у Расеі і мы павінны суполна з іншымі суседзямі з захаду стварыць супольную загаро ду гэтай зьяве. Але мы верым, што наступіць каліс сьветлы мамэнт, калі прачнуўшыся вялікарускі народ зразумее абмылкі сваей інтэлігенцыі і працягне братнюю руку суседзям.

Беларусь чакае нашай рэальнай працы. Мы павінны самі гаспадарыць на сваей зямлі, навет у той час, калі у нас стаіць польскае войска. Жыцьцё павінна быць у нашых руках.

Кірунак нашае працы павінен выходзіць з таго пагляду, што Беларускі Народ гэта народ сялянскі, народ сахі і плуга.

Вялікшая частка Беларусі занята бальшавікамі. Дык мы павінны тварыць сваё войска, каторае побач з польскім і інш. аслабаніла б Беларусь ад бальшавікоў.

У канцы сваей прамовы П. Алексюк зварочываецца да беларусаў і заклікае іх працаваць для незалежнасьці і ненадзельнасьці Бацькаўшчыны. Усе павінны стануць да працы дзеля сьветлай будучыні Беларусі. Лёзунг у нас адзін: гэта— незалежнасьць. Паэта кажэ: „І будзе ўнукаў панаванне там, дзе сягоння стогне дзед“. Наступае пара, калі словы паэты перарадзяцца у дзела.

Падыміся, Народ Беларускі, стань адзін за саху на сваіх родных гонях, ары поле дарагой Бацькаўшчыны, а ураджай будзе тучны і багаты!

Заля грыміць ад воплескаў.

Дзеля нястачы часу, рэдакцыя пакідае менеи важныя пытаньні, каб апавесьціць іх потым, і пераходзіць да пытаньня найважнейшага — агульна-палітычнага палажэньня.

Пасля дакладу гр. Я. Станкевіча прапануецца рэзалюцыя аб агульна-палітычным становішчы, каторая і прымаецца усім зьездам, апрача некалькіх узьдзержаўшыхся. Рэзалюцыя гэткая:

Рэзалюцыя аб палітычным палажэньні

1. У грозны час, калі многацярплівую Беларусь чакаюць новыя вялікія беды разьдзелу і паняволеньня мы прадстаўнікі Віленшчыны і Горадзеншчыны дамагаемся ад народаў усяго сьвету, ад вялікіх дзяржаў і ад усіх, хто распараджаецца ў нашым краю, каб Беларусь была непадзельная і ніхто з суседзяў ня сьмеў, карыстаючыся з нашае часовае слабасьці, адрываць і далучаць да сябе беларускія землі.

Вялікі Усебеларускі Конгрэс 1917 году палажыў першыя фундаменты пад Беларускую Рэспубліку. Выбраная Конгрэсам Рада абвесьціла летась Беларускую Народную Рэспубліку вольнай і незалежнай Дзяржавай. Зьезд Віленшчыны і Горадзеншчыны, адарваных праз час вайны ад рэшты краю, з усёй сілай падтрымлівае гэтыя вялікія пастановы. Зьезд кліча увесь народ Беларускі бяз розьніцы партыяў і пагляда ў аб'яднацца для абароны сьвятое справы незалежнасьці і непадзельнасьці Бацькаўшчыны. Аднэй вялікай 12-міліоннай сям'ёй мусіць жыць Беларускі Народ на сваёй зямлі, дзяліць разам супольную долю і нядолю.

2. Рада Рэспублікі, праўдзівы паўнамочны прадстаўнік усяе Беларусі, павінна як найхутчэй распачаць ізноў сваю слаўную працу для адбудовы Беларускае Дзяржаўнасьці.

3. Стоячы цьвёрда на грунце незалежнасьці Беларусі, Зьезд уважае, што гаспадарска-эконамічныя варункі і супольнасьць гістарычнага жыцьця, навет супольнасьць цэнтру ўсяго краю Вільні лучыць усю Беларусь неразрыўнымі вузламі з братнім Літоўскім Народам і дзеля

Панская сучка*)

П.

Поўны клопату стары войт Рымарчук зраньня быў ня ў гумару, і у думках пасылаў да ўсіх чартоў здохлую заморскую сучку. З-за яе, праклятай, то й дзіві, і сам страціш панскую ласку. Дапраўды, і не яго, войтаўскі, абавязак клапаціць аб тым, што датыча жыцьця у самым замку. Але ён—стары, зьведаны служака, і на яго галаву валяць усе труднейшыя і непрыемныя даручэньні. Рымарчук, ідучы у людзкую, клапатліва загінаў пальцы: ветэрынар да вайсковага начальніка высланы (тут войт з прыкрасьцю зморшчыўся, успомніўшы сьлёзы і выцьцё); дол сучцы у старым парку капаюць; з заказам на памятнік у N. ужо паехалі; псар Яська, што забыўся наказаць апалшчыку сагрэць пакой, дзе шчаняткі, абсечаны; астаецца глаўнае і самае дрэннае: знайсьці і даставіць у замак мамку. І як мага скарэй. Ху, ты, гідасьць, — дзе-ж яе так скора знайдзеш? Але спраўкі наведзены: у пяцёх вучастках ёсьць мамкі, толькі усё надта далёкія, вёрст за дваццаць, трыццаць і далей. Трэба гнаць пасланцоў па ўсіх, а самаму ехаць па самую блізкую. Кала людзкой хаты ужо прыбіралі яму вазок, але пасланцы ня ўсе справіліся, і войт усердзіўся і падняў на іх галас, раздражнёна пераве ў мешкарудных бізуном, што насіў за паясом, як адзнаку войта. З крыкам і лаянкаю сеў ён у вазок, піхнуў паважадая у сьпіну і пакаціў па мамку.

Бязьлюднае сьнегавое поле супакаівало. Варчаковая заядла загрэбала нагамі, і сьнегавы пыл ад камкоў прабіваўся скрозь сетку і сеяўся на разгарачоныя шчокі, прыемна студзячы іх. Шэра і аднаабразна было наўкола. А ні жывэй душы. Прыдарожныя бярозы безуважна нудзіліся у сваім срэбраным прыбраньню. На ўзгорачку, у кусточку пырхала якая-сь азызлая птушачка з чырвоным волем. І сумныя ці няўважна-зачарстве лыя вароны не агалашалі сваім грубым карканьнем зімовых палёў.

У мутна-бялёсых далях, за грабеньнем, курганьнем і кучамі сьнегу маячылі зубчатыя сьцены, вежы замкаў, званьніцы, дзівосныя горы, агорнутыя воблачкамі. Ды не: мужыцкія хаты, як завеянья завірухаю грудкі гною, выплываюць здалёк, сярод адзінотных бяроз і калодзежных сох з вагамі. У спозьненай гаспадыні яшчэ ўеца ціні дымок над страхою. Дзьмухнуў адтуль вецер і прынёс пах смаленай бярості, дыму і жыльля. Убогія і дарагія абразы роднага краю!

Пуста на вуліцы, заваленай хва росьцем і карчамі з ляда. Пратоптаны вузенькія сьцежачкі ад хаты да хаты, да паграбні і гуменца. Прывязаны за шулу конь жыда-перакупшчыка саўсім не зважае ні на праезджага пана войта, ні на што іншае. Мятнулася з грэбнём і мычкамі лёну дзеўка і, спужаная, таго-ж часу гдзе-сь прапала. Стаяла за ўглом грамадка мужыкоў з сякерамі за паясамі, у шапках-віславухах. Невясёла гаянілі аб нечым з дзедам, што нёс у рэзьбяных рыжую асаку.

Зазьвінелі, заскрыпелі палазы пад вазком, бліжэй, бліжэй, і усе мужыкі посьпешна сьнулі шапкі, кланяюцца нагальніку да пояса.

— Дзень добры, людзюхны!

— Добры дзень пану войту.

— А дзе туг жывець Тацяна Турботная?

— А вунацька тама, прошу пана, тамацька на рагу, за крыніцаю жывуць Турботныя.

І колькі хлопаў паслужаа замахалі рукамі і аблавухамі і пабеглі наперад паказываць.

Нізкія хацінкі і пуні уехалі у зямлю. Малюпаценькія вакoнцы, як бельмы у жаласнага старца, тусклелі у бедных сьлюдою, у багатыроў — мутным і жаўтым бутэлачным шклом. Саламяныя маты і падстрэшшы закурэлі. Хаты курныя, без каміноў, і дым пракурыў усе шчэлачкі. Стрэхі з нізкімі шчытамі і акапамі. Ня хата—стары грыб.

Гэтак чалавек у нядолі глыбака насуніць шапку на вочы, хаваючы гора душы свае ад сьвету Божага. Сьцёны закладзены саломаю ці канаплянаю сувалкаю—дзеля цяпла. Гэта дом прыгоньніка, панская падланага, гэта яго зьвярынае логава.

Пад'еджаючы к Турботным, войт непрыемна уразіўся: на вуліцы, ля сьцяны стаяў царкоўны дзераўляны крыж.

— Хаўтуры у іх. Дзіцёнак у Турбоціхі памёр,—сказалі войту.

*) Гл. № 20.

тагр лічыць пажаданым адбудову супольнай Беларуска-Літоўскай Дзяржавы, у якой усе народы яе знайшлі-бы сабе найбольш незалежнасьці і свабоды пры найбольшай згодзе і эканамічнай лучнасьці. Так сама пажаданым лічыць Зьезд цесны саюз эканамічны і палітычны з дэмакратычным Народам Латышскім, сумежным з намі і разумеючым нашыя патрэбы і мэты.

4) Зьезд верыць, што Польскі Народ, шмат перацярпеўшы уціску, аж пакуль не дабіўся сабе незалежнасьці, зразумее найляпей нашае дамаганьне дзяржаўнай незалежнасьці і волі. Зьезд вітае адозву Начальніка войск польскіх Язэпа Пілсудскага аб аднаўленьні вольнай Беларуска - Літоўскай Дзяржавы. Зьезд верыць у шчырасьць яе і яе аўтара, які заусёды бараніў інтарэсы дэмакратыі. Зьезд верыць, што словы адозвы будуць праведзены ў жыцьцё і што польская дэмократыя у часе польскае окупацыі ня дасьць у крыўду інтарэсы беларускага сялянства і тым заложыць фундамэнт для прыязных адносін паміж абодвых народаў у будучыні.

5. Для спаўненьня сваіх пастаноў, прадстаўніцтва і абароны інтарэсаў беларускага насяленьня на абшарах занятых польскім войскам, Зьезд выбірае Цэнтральную Раду Віленшчыны і Гарадзеншчыны.

Як толькі будзе склікана Рада Беларускае Народнае Рэспублікі, Цэнтральная Рада Віленшчыны і Горадзеншчыны увайходзіць цалком у яе склад і падчыняе ёй усе свае установы.

6. Вялікае цярпеньне Беларускага Народу, асабліва сялянства, пад панаваньнем маскоўскім, перайшлі ўсякую меру. Зьезд лічыць патрэбным ужыць надзвычайных высілкаў, каб аслабаніць усю Беларусь да яе ўсходніх граніцаў ад маскоўскай няволі. Для гэтай мэты павінна быць зараз арганізавана Беларускае Нацыянальнае Войска".

Пасля прынятку рэзалюцыі ўносіцца дадатак, у катором выказаваецца пратэст проці дамаганьня ураду Калчака мець Беларусь і інш. у дзяржаўных межах Расеі, даўшы ёй аўтаномію. Дадатак пасьля дыспутаў прымаецца ў гэткай рэдакцыі:

«Дзеля вестак, якія зьявіліся, што Антанта пастанавіла у варунках Калчаку, што прызнае яго, калі ён прызнае аўтономію Беларусі, Літвы і інш., Беларускі Зьезд Віленшчыны і Горадзеншчыны катэгорычна протэстуе проці такога разьвязаньня беларускага дзяржаўнага пытаньня».

Беларусь.

У Менск.

Надоячы у Менск пайшла без перапускаў новая вялікая партыя мянчан, задзержаных у Вільні падзеямі і даведзеных галодоўляю да адчаю.

Арышты у Менску беларускіх дзеячоў і артыстаў.

Толькі што рэдакцыя атрымала вестку з пэўнай крыніцы аб новых арыштах бальшавікамі ў Менску беларускіх дзеячоў і артыстаў. Арыштованы: Антук Крыніца, Мікола Гартны, Янка Гаротны, Рамуальд Жакоўскі і інш.

Троху раней арыштованы: Язэп Лёсік і Рак-Міхалоўскі.

Вестка прывезяна асобай, уцекшай з Менскай «чрэзвычайкі».

У Вільні.

На беларускім зьезде.

У 5 гадзін ночы з 10-го на 11-ае чэрвеня беларускі зьезд Віленшчыны і Горадзеншчыны, пасля выбараў Цэнтральнай Рады, зачыніўся.

Зьезд выбраў Раду з пятнаццацёх чалавек, пры гэтым ў склад прэзыдыума Рады выбраны: старшыней — Душэўскі, товарышамі старшыні—Кахановіч і Станкевіч, сэкрэтарамі—Мурашка і Тарашкевіч. Членамі Рады выбраны: Грыб, Чарапук, Сенкевіч, Кушнеў, Піятроўскі, Алексюк, Маркевіч, Ярашэвіч, Фохт і Фалькевіч. Кандыдатамі—Антонаў, Бекіш, Мядзёлко, Курпік і Кніга.

Поўны адчот аб зьезде будзе напячатан у „Беларускай Думцы" на гэтых днях.

Тэлеграма зьезду да Рады народных міністраў.

Беларускі зьезд пастанавіў паслаць Радзе беларускіх міністраў гэтакую тэлеграму:

„Беларускі зьезд Горадзеншчыны і Віленшчыны вітае працу вашую па абароне незалежнасьці і непадзельнасьці Беларускай Народнай Рэспублікі. Справа гэтая ёсьць справой усяго народу беларускага, які сцяною стане на абарону сваіх найпільнейшых нацыанальных інтарэсаў.

Беларуская Рада.

Учора адбылося першае пасяджэньне Цэнтральнай Беларускай Рады Горадзеншчыны і Віленшчыны.

— „Ну, адно да аднаго,—падумаў войт, — але мамку я мушу ўзяць... А можа быць і лепей: не давядзецца бабі карміць свайго дзіцёнка разам са шчанюкамі".

Ен нізка нахіліўся і увайшоў у хату. Печ была толькі зачынена, і елкі дым яшчэ вісеў пад стольлю і ў вочы. На лаўцы ляжаў пад белым грубым палатном, з венчыкам на галоўцы, зьсінелы маленечкі дзіцёначак. Перад абразамі цепліла жоўтым вагоньчыкам чорная сьвечачка — падарунак якога небудзь дзядзькі Ярмолы, тутэйшага сеяча. Пад палом брыкало у саломцы цялё; запёртая пад печчу курачка сакатала. У запечак забіліся, як зьвяркі, дзеці-дзяўчынкі. Сядзело у кажухом некольні спагадніцтёчак. Матка выла па дзіцяці:

А мой-жа ты, дзетачка,
А мой-жа ты, галубятачка!
Я ж цябе вынасіла, выхварала,
На прыгон цябе у калолцы насіла,
Сама жытца панскае жала,
Цябе скапочкамі ад сонца загарадживала.
А ты-ж мой дрыжоны сынулічка...
Хто-ж мяне пад старасьць прыглезіць,
Кавалачак хлебца прыдбаець,
Хто-ж мне прыгон служыць паможыць?

— Царства нябеснае,— перакстіўся войт і арашыў зараз-жа прыступіць да справы.

Бабы далі яму месца на лаўцы; змахнулі пыл хвартуком. Адна бабулька пачала гамаваць матку:

— Супакойся, мая любая. Нехай Бог крыецъ, як ты гаруеш, быцсам па вялікаму. Бог даў—Бог узяў. Супакойся рыбухна.

Неспадзеваная узьяўка войта уразіла усіх і сьцясняла. Усе чакалі.

Абчысьціўшы вусы ад лёду, Рымарчук, не саўсім адважна і ня надта складна загаварыў:

— Вось што, Тацяначка. Трэба табе цяпер-жа ехаць са мною у княжацкі палац.

— Няшчасьціко у мяне, пане любінькі... Аслабаніце, калі ласка панская. Ня ведаю, на вошта я тамацька патрэбна у гэткі час?

— Там... бач, мамкі патрэбны. Чалавечае малако на лекі, ці што трэбуецца,—няўдалымі словамі палахоўаў ён баб.

— Ой, што-йто ня так, паночку даражэнькі; кажыце нам ужо праўду.

— Рыхтуйся, Тацяна!

Праўды вам заманулося.. Можа трапіцца усяго дзень-які пабавіць, потым другую прывязуць.

Баба бухнула у ногі.

— Паночку наш залаценькі! Абаронца наш! Зьмілуйцеся нада мною. Дайце-ж мне самой пахаваць майго дробненькага.

Войт змагаўся і ня ведаў, як зрабіць. Здань панскага гнева палохала яго. Надаўшы паважнасьці, Рымарчук злосна бурканаў:

— Няма там чаго... Зараз-жа рыхтуйся!

Баба обхапіла яго за ногі і завыла. Ен, нарэшці, выпрастаўся і закрычэў ужо грозна, як прызываўся за шмат гадоў войтаўства. А е баба раптам пераманілася.

— Не паеду!! Забіце, замучайце, не паеду я... Не пайду ад свайго сыночка. Не аддам яго малачка на панскія лекі... Не паеду!

Гэта было навіною Рымарчуку. І ён замяўся, ня ведаючы, што рабіць.

— Ну, ну, ну...—казаў войт, — пакрычы, каб князь пачуў, — дурное бабство. Сяньні-ж увечары прыезджай: пасьпееш пахаваць. Так і мужыку скажы. Ен дзе?

— На прыгоне... У лесе калоды валочыць на сплаў,—адказалі бабулі за яе, бо маўчала.

— Так і яму перакажыце.

Войт паехаў. Па дарозі, воддаль ад цяжкога бачаньня, ён пачаў каяцца, што не ўзяў адразу. — «Ну, ды нічога; можа быць, прывязуць мамку з другога месца»,—цешыў ён сябе.

Насустрач ехаў хлоп з возам карчоў і, ўгледзіўшы войта, хапатліва збачыў, тапіўся у сьнезе каля вязнучага каня і сьсінуў шапку. Сабачка яго заліўся ярым гаўканьнем і кінуўся да вазка.

Войт з задавальненьнем працягнуў па сабачцы бізуном і запахнуўся хутраю цяплей.

Бязьлюдное сьнегавое поле ўзноў супакаівало, але зараджало у глыбакосьцях душы нязнаную нуду.

Закурылася мяцеліца...

М. Г.

(*Працяг будзе*).

Мэморыял Міністра Беларускіх Спраў.

Міністр Беларускіх Спраў Літоўскага Правіцельства Язэп Варонко падаў старшыні Паўночна-Амэрыканскай Ваенна-Палітычнай Міссыі у Коўне лейтэнант-палкоўніку В. Гріну мэморыял аб палажэньні Беларусі і Беларускага Народа з 1-га сьнежня 1918 года да 1-га чэрвеня 1919 года. Мэморыял заключае у сабе массу дакумэнтаў аб барацьбе беларусаў з палякамі, аб гвалтах польскае арміі і г. п. і напісаны на 28 аркушоў.

Сярод духовенства.

У Вільні сярод самых віднейшых прадстаўнікоў праваслаўнага духавенства пачаўся пералом у настрою, каторы адзначыўся у тым, што яны абмеркавалі паддзержываць беларускую раду у яе кіраваньях і пачынаньнях.

Апроч таго, „левае“ крыло духавенства мае замер зьвярнуцца афіцыяльна у раду з просьбаю аб такой ці гэткай дапамозі у матэр'яльнай незабясьпецы.

Ад бальшавіцкага тэррора.

Каб ня трапіць у закладнікі да бальшавікоў, з Менска паўцекалі цэлыя партыі людзей у бліжэйшыя гарады: Вільню, Горадню, Беласток і інш.

Доктар Домашэвіч выпушчаны.

Арыштаваны доктар А. Домашэвіч, як хворы, выпушчаны.

Арышт

Надоячы была рэвізыя у доктара Станіслава Матуляйціса, каторага потым арыштавалі, падазрываючы у ім комуніста

М. Гутман хворы.

Як падаюць да ведама, вядомы работнік дзеяч і журналіст М. Гутман, арыштованы з першых дзён польскай окупацыі, захварэў у турме на тыфус і знаходзіцца у вельмі цяжкім палажэньню.

Растрэл комісара

Водле афіцыяльнай абвесткі, Ново-Свенцянскі бальшавіцкі комісар Альфонс Янкоўскі засуджан на сьмерць за тое, што ён калісьці загадаў растрэляць аптэкара Букоўскага і іншых. Прыгавор ужо споўнен.

Мука.

Як нам падаюць да ведама, у сераду у Вільню прыбыло 17 вагонаў мукі. Гэтыя вагоны цяпер знаходзяцца на ветцы Тышкевіча. Муку ужо пачалі выгружаць.

Яйцы.

З чацьвера пачалася продаж у ва усіх кооператыўных крамах толькі што прывезенай партыі яец. На каждую карту даецца 10 яец.

Селядцы.

Сяньні у пятніцу, у народных кухнях будуць даваць, апроч абеда, селядцы.

Артыста-маляр Б. Цукерман.

Артыста-маляр Б. Цукерман заняты сэрыяю абразоў „Старая Вільня“.

Зялежнадарожны рух.

У бок Менска ад Вільні паязды ходзяць толькі да Маладэчна.

Дзеля таго, што быў папсаваны мост, пуць на Горадню і Варшаву быў вельмі кружны: Вільня—Ліда—Ваўкавыск—Беласток—Горадня—Варшава.

Цяпер ізноў паладжана ранейшая карацейшая мыгістраль.

Таварны рух.

Надоячы ізноў пачаўся таварны рух на чыгунках. Шмат вагонаў з таварамі, каторыя затрымаліся у Варшаве, ужо адпраўлены сюдою.

Цэны

Хлеб у Вільні — 5 р. 50 к., у Горадне—2 р. 50 к., у Беластоку—2 р. 20 к.

Цукар у Вільні—20 р., у Горадне—15 р., у Беластоку—10 р.

Салаініна у Вільні—15 р., у Горадне—15 р., у Беластоку—10 р.

Ліст у рэдакцыю.

Паважаны Пане Рэдактар!

Не адмоўцеся праз пасьрэдніцтва рэдактаванай Вамі газэты апавесьціць знаходзячыхся у Германіі ваенна палонных беларусаў (праваслаўных і каталікоў, ураджэнцаў Горадзенскае, Віленскае, Мінскае, Магілёўскае і другіх губерняў), што Канцалярыя Міністэрства Беларускіх Спраў Літоўскага Ураду у Коўне (вуліца Міцкевіча дом 13а) безплатна дае усялякія справкі па усім пытаньням, якія цікавяць беларусаў.

Канцэлярыя Міністэрства Беларускіх Спраў.

Коўна, 14 мая 1919.

З усіх старон.

Яшчэ адна небясьпека германскай еднасьці.

Ангельская газэта «Morning Post» паведамляе, што водле вестак з Бромбэргу, паўстаў проэкт стварэньня незалежнай рэспублікі Усходняй і Заходняй Прусіі, з абшарам усьцяж да Віслы. Празыдэнтам гэтай рэспублікі павінен стаць біскуп эрмлянндзкі. Эрмлянд—вобласць ў Усходняй Прусіі, ляжачая ад Алленштэйна да мора.

Конгрэс уціснутых нацыянальнасьцяў.

У Бэрліні у першых днях чэрвеня мяркуецца згуканьне конгрэсса з прадстаўнікоў старон, пазбаўленых магчымасьці вольна азначыць сябе. Прыймаць вучасьце у конгрэсі меліся ірляндцы, аўстрыяцкія немцы, эльзасцы і лётарынгцы, жыхары Шлезвіг - Гольштыніі, немцы — насельнікі усходніх абшараў Германіі, фламандцы, персы, эгіпцяне.

Хто прыезджае у Вільню і мае хоць каліўца часу пахваліцца сваімі мястовымі, месьцячковымі ці вясковымі навінамі; хто хоча сам даведацца аб патрэбных яму і грамадзе беларускіх справах і навінах ці дастаць беларускую літэратуру,—ніхай ён будзе ласкау не абмінуць сваю беларускую рэдакцыю.

Рэдактар і выдавец У. Знамяроўскі. Друкарня «Віленскага Выдавецтва», Мала-Стефанаўская, 26.